

Državna svetnica
Jasmina Opec Vöröš

Številka: 600-01-1/2024/1
Murska Sobota, 9. 4. 2024

2

Gospod
Marko Lotrič
Predsednik
Državnega sveta Republike Slovenije

ZADEVA: Pobuda za dopolnitev Kataloga funkcij, delovnih mest in nazivov z delovnim mestom logoped-surdopedagog na področju vzgoje in izobraževanja

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23) predlagam, da se na Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje naslovi naslednja pobuda:

Dopolni naj se Katalog funkcij, delovnih mest in nazivov na področju vzgoje in izobraževanja z delovnim mestom logoped-surdopedagog tako, da bo ta poklic definiran kot samostojen in njegovo vrednotenje pa primerljivo z drugimi področji.

Obrazložitev:

Diplomirani logoped-surdopedagog (po starem programu) oz. magister logopedije in surdopedagogike je strokovnjak z visoko strokovno izobrazbo, ki se ukvarja s preventivo, detekcijo, diagnostiko in rehabilitacijo govorno-jezikovnih motenj in motenj komunikacije. Od ostalih profilov se razlikuje predvsem v tem, da njegova vloga ni v izobraževanju, temveč v obravnavi komunikacije.

Na področju vzgoje in izobraževanja (v nadaljevanju: VIZ) so logopedinje in logopedi zaposleni v vrtcih, osnovnih šolah in zavodih. Logopedi opravljajo tako logopedsko kot tudi surdopedagoško delo, čeprav se v praksi poimenujejo kot logopedi.

Znotraj različnih ustanov na področju VIZ (ter socialnega varstva) prihaja do velikih razlik v nalogah, obveznostih, normativih in okoliščinah dela med logopedi - surdopedagogi. Glede na to, da so vsi strokovnjaki istega področja, bi bilo nujno, da se normativi poenotijo. Ne glede na to, kje je logoped zaposlen, so njegove naloge enake: preventivno delovanje, ocena otrokovih potreb in odstopanj, načrtovanje in izvedba obravnave (dodatna strokovna pomoč, obravnave rizičnih otrok) in otrok brez zapisnikov multidisciplinarnih timov (v nadaljevanju: MDT), priprava prilagoditev, sodelovanje z vzgojiteljem/učiteljem in drugimi strokovnjaki, ki so vključeni v tim za obravnavo otroka, delo z družino.

28. 7. 2023 je bil objavljen Pravilnik o spremembah in dopolnitvah o normativih za opravljanje predšolske vzgoje, v katerem niso bili zapisani konkretni podatki o samem izvajanju dodatne strokovne pomoči, kasneje objavljena okrožnica št. 6030-3/2023/13, poslana 4. 9. 2023, je podala nekatere razjasnitve, vendar pa je delovno mesto logopeda-vzgojitelja za zgodnjo obravnavo poenotila z delovnim mestom vzgojitelja, čeprav gre za dva različna profila z različno izobrazbo in različnimi nalogami dela.

Z uvedbo novega pravilnika, po katerem otroku po zapisniku MDT pripada strokovnjak s kompetencami za delo z otroki s posebnimi potrebami (in ne logoped-surdopedagog), se delo logopeda-surdopedagoga izenačuje z ostalimi izvajalci dodatne strokovne pomoči, kar lahko pomeni, da bi z otrokom z govorno-jezikovno motnjo ali gluhim/naglušnim otrokom delo izvajal katerikoli strokovnjak, kar je popolnoma nesprejemljivo. Zakon tudi dopušča zaposlitev različnih profilov v sistematizirano delovno mesto vzgojitelj za zgodnjo obravnavo.

Razlike med logopedi-surdopedagogi v različnih sistemih so opazne tudi pri napredovanju in plačnih razredih.

Logopedi na področju zdravstva pričnejo z višjim plačnim razredom, čeprav imajo enako izobrazbo. Pomembno je poudariti, da logopedi v zdravstvu lahko napredujejo do 55 plačnega razreda, medtem ko logopedi v VIZ le do 49 (bodisi kot svetovalni delavec ali vzgojitelj za zgodnjo obravnavo), kar je nedopustno in tudi eden od razlogov za odhajanje logopedov iz VIZ v zdravstveni sektor ali v privatno prakso. Gre za neustrezno vrednotenje akademske prakse.

Otroci, katerim je dodeljena dodatna strokovna pomoč, imajo pogosto kompleksnejše težave, ki niso mogle biti ustrezno obravnavane z ambulantno obravnavo preko zdravstva, zato logopedi v vrtcih pogosto obravnavajo tudi otroke z motnjami v duševnem razvoju, ki so v zdravstvu višje ovrednotene. Kljub temu, da so do zdaj bili zaposleni pod delovnim mestom vzgojitelja v razvojnem oddelku, ki so prejeli dodatek in dodatne dneve dopusta za delo z otroki s posebnimi potrebami, do teh dodatkov niso bili upravičeni. Pomembno je omeniti, da logopedi v vrtcu napredujejo po enakem pravilniku kot vzgojitelji kljub drugačni obliki dela in potrebujejo več točk za napredovanje zaradi višje izobrazbe, čeprav so v enakem plačnem razredu kot vzgojitelji.

Logopedi in surdopedagogi v vrtcih imajo zelo pomembno vlogo, ne samo pri rehabilitaciji otrokovih govorno-jezikovnih motenj, temveč tudi pri ozaveščanju okolice in izobraževanju drugih. Prvi izvajajo zgodnjo obravnavo in so ključni člen pri oblikovanju otrokove samopodobe in osebnosti, ki kasneje vpliva na njegove spretnosti pri vzpostavljanju socialne komunikacije ter vključevanju v družbo. Njihovo delo mora biti ustrezno sistemizirano in ovrednoteno, saj so edini, ki lahko otrokom in staršem nudijo rehabilitacijo ustrezno strokovno obravnavo govorno-jezikovnih motenj. Glede na višjo izobrazbo in zahtevnost dela si prizadevajo za boljše delovne pogoje, ki bodo ustrezno in primerljivo vrednoteni z logopedi v zdravstvu. Nujno je potrebno tudi spodbujati zaposlovanje logopedov v vrtcih, saj s tem lahko zmanjšamo potrebo po zaposlovanju logopedov v šolah.

Jasmina Opec Vöröš, l.r.
Državna svetnica